Kolokwium SAD 2021

Dorota Celińska-Kopczyńska, Krzysztof Gogolewski, Magda Grynkiewicz,
Krzysztof Koras, Błażej Miasojedow, Piotr Pokarowski,
Agnieszka Stępień-Baran, Ewa Szczurek

Kwiecień 2021

Zadanie 1 [**Autor: ES, punkty: 2, gr 1**] Na wykresie przedstawiono krzywe odpowiadające: - obciążeniu modelu w zależności od jego elastyczności, - wariancji modelu w zależności od jego elastyczności, - błędowi testowemu w zależności od jego elastyczności, - błędowi nieredukowalnemu w zależności od jego elastyczności. Pionową prostą zaznaczono elastyczność modelu M, z którego wygenerowano dane treningowe i testowe.

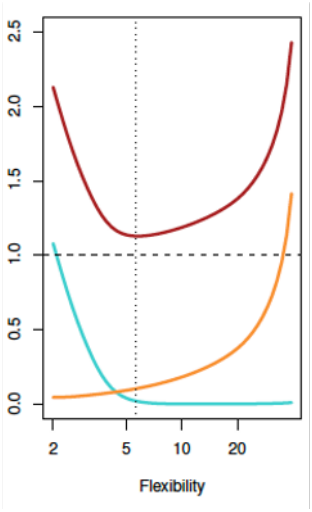

Rysunek 1: Caption

Wybierz właściwą odpowiedź:

- Krzywa czerwona odpowiada wariancji modelu w zależności od jego elastyczności.
- Krzywa pomarańczowa odpowiada obciążeniu modelu w zależności od jego elastyczności.

- Błąd nieredukowalny wzrasta wraz z elastycznością modelu.

SOL Błąd testowy zależy od obciążenia, wariancji i błędu nieredukowalnego modelu.

Zadanie 1 [Autor: ES, punkty: 2, gr 2] Na wykresie przedstawiono krzywe odpowiadające: - obciążeniu modelu w zależności od jego elastyczności, - wariancji modelu w zależności od jego elastyczności, - błędowi testowemu w zależności od jego elastyczności, - błędowi nieredukowalnemu w zależności od jego elastyczności. Pionową prostą zaznaczono elastyczność modelu M, z którego wygenerowano dane treningowe i testowe.

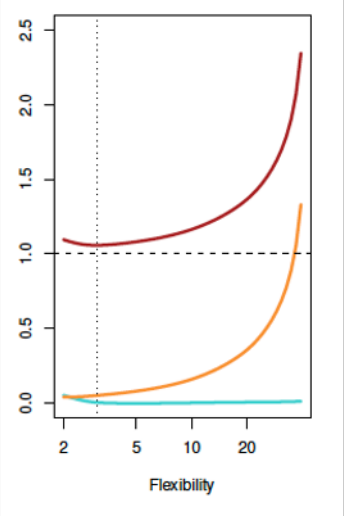

Rysunek 2: Caption

Która z odpowiedzi jest nieprawdziwa:

SOL Krzywa czerwona odpowiada wariancji modelu w zależności od jego elastyczności.

- Błąd nieredukowalny nie zależy od elastyczności modelu.
- Błąd testowy zależy od obciążenia, wariancji i błędu nieredukowalnego modelu.
- Krzywa pomarańczowa odpowiada wariancji modelu w zależności od jego elastyczności.

Zadanie 2 [Autor: MG, punkty: 3, gr 1] Załóżmy, że czas rozwiązywania jednego zadania na kolokwium (w minutach) to zmienna losowa X mająca rozkład wykładniczy z nieznanym parametrem λ. Wiedząc, że dla losowo wybranej

próby 60 zmierzonych czasów rozwiązywania zadań, łączny czas wyniósł 500 minut, podaj (i) wartość estymatora największej wiarygodności parametru λ oraz (ii) oczekiwany czas rozwiązywania 10 zadań z dokładnością do minuty.

- (i) 8.33(3), (ii) 83 minuty.
- (i) 0.12, (ii) nie można obliczyć, nie znając odpowiednich wartości funkcji Γ i γ.

SOL (i) 0.12, (ii) 83 minuty.

- (i) 8.33(3), (ii) nie można obliczyć, nie znając odpowiednich wartości funkcji Γ i γ.

Zadanie 2 [Autor: MG, punkty: 3, gr 2] Załóżmy, że czas rozwiązywania jednego zadania na kolokwium (w minutach) to zmienna losowa X mająca rozkład wykładniczy z nieznanym parametrem λ. Wiedząc, że dla losowo wybranej próby 120 zmierzonych czasów rozwiązywania zadań, łączny czas wyniósł 960 minut, podaj (i) wartość estymatora największej wiarygodności parametru λ oraz (ii) prawdopodobieństwo, że losowo wybrany student rozwiąże wszystkie zadania na kolokwium złożonym z 10 zadań przed upływem 90 minut.

- (i) 0.125, (ii) ~ 0.675.

SOL (i) 0.125, (ii) nie można obliczyć, nie znając odpowiednich wartości funkcji Γ i γ.

- (i) 8.0, (ii) ~ 0.675.
- (i) 8.0, (ii) nie można obliczyć, nie znając odpowiednich wartości funkcji Γ i γ.

Zadanie 3 [Autor: KK, punkty: 3, gr 1] Załóżmy, że cena za litr benzyny ma rozkład normalny $N(\mu, \sigma^2)$ o nieznanym μ i znanym σ. Na podstawie próby 30 stacji benzynowych wyznaczono przedział ufności na poziomie ufności 0.95 dla średniej ceny za litr benzyny na $(4.56, 5.32)$. (i) Ile wynosi odchylenie standardowe σ?. (ii) Ile powinien wynosić rozmiar próby (liczba sprawdzonych stacji benzynowych) aby rozważany przedział ufności wynosił $(4.75, 5.13)$ (przy zachowanym tym samym σ)? Wskazówka: w tym zadaniu może przydać się obliczenie kwantyla w R.

- (i) ~ 1.062, (ii) 60
- (i) ~ 1.270, (ii) 120

SOL (i) ~ 1.062, (ii) 120

- (i) ~ 0.987, (ii) 120

Zadanie 3 [**Autor: KK, punkty: 3, gr 2**] Załóżmy, że cena za litr benzyny ma rozkład normalny $N(\mu, \sigma^2)$ o nieznanym μ i znanym σ. Na podstawie próby 35 stacji benzynowych wyznaczono przedział ufności na poziomie ufności 0.95 dla średniej ceny za litr benzyny na $(4.28, 4.96)$. (i) Ile wynosi odchylenie standardowe σ?. (ii) Ile powinien wynosić rozmiar próby (liczba sprawdzonych stacji benzynowych) aby rozważany przedział ufności wynosił $(4.45, 4.79)$ (przy zachowanym tym samym σ)? Wskazówka: w tym zadaniu może przydać się obliczenie kwantyla w R.

SOL (i) ~ 1.026, (ii) 140

- (i) ~ 1.227, (ii) 140
- (i) ~ 1.026, (ii) 70
- (i) ~ 1.183, (ii) 140

Zadanie 4 [**Autor: PP, punkty: 3, gr 1**] Załóżmy, że cena za litr benzyny ma rozkład normalny $N(\mu, 1)$ o nieznanym μ. Na podstawie próby $X_1, \ldots, X_{30}$ z 30 stacji benzynowych otrzymano średnią $\bar{X} = 4.9$, a następnie testem najmocniejszym testowano hipotezę $H_0 \colon \mu = 4.5$ przeciw $H_1 \colon \mu > 4.5$ na poziomie istotności 0.01. (i) Ile wynosi moc testu w $\mu = 5.0$? (ii) Ile wynosi p-wartość statystyki testowej? Wskazówka: tutaj moglibyśmy podać różne kwantyle i wartości dystrybuant, ale zamiast tego zachęcamy do skorzystania z obliczeń w R.

- (i) ~ 0.34, (ii) ~ 0.014
- (i) ~ 0.34 , (ii) ~ 0.986
- (i) ~ 0.905, (ii) ~ 0.986

SOL (i) ~ 0.66, (ii) ~ 0.014

Zadanie 4 [**Autor: PP, punkty: 3, gr 2**] Załóżmy, że cena za litr benzyny ma rozkład normalny $N(\mu, 1)$ o nieznanym μ. Na podstawie próby $X_1, \ldots, X_{35}$ z 35 stacji benzynowych otrzymano średnią $\bar{X} = 4.8$, a następnie testem najmocniejszym testowano hipotezę $\mu = 4.5$ przeciw $\mu > 4.5$ na poziomie istotności 0.05. (i) Ile wynosi p-wartość statystyki testowej? (ii) Ile wynosi moc testu w $\mu = 5.0$? Wskazówka: tutaj moglibyśmy podać różne kwantyle i wartości dystrybuant, ale zamiast tego zachęcamy do skorzystania z obliczeń w R.

- (i) ~ 0.96, (ii) ~ 0.095

SOL (i) ~ 0.038, (ii) ~ 0.905

- (i) ~ 0.038, (ii) ~ 0.095
- (i) ~ 0.96, (ii) ~ 0.905

Zadanie 5 [Autor: BM, punkty: 2, gr 1] Do przewidywania pewnej wielkości Y został zbudowany model liniowy (Model A) z macierzą planu X. Następnie znaleziono dodatkowe cechy objaśniające i rozszerzono macierz X o dodatkowe kolumny uzyskując macierz X'. Dla nowej macierzy planu zbudowano drugi model liniowy (Model B). Przyjmując, że w modelu liniowym zależność jest postaci

$$Y = X\beta + \varepsilon,$$

gdzie $\mathbb{E}[\varepsilon] = 0$ oraz, że $\mathrm{Var}[\varepsilon] = \sigma^2 I_d$, gdzie I_d to macierz identycznościowa, wskaż zdanie **nieprawdziwe**.

- Może okazać się, że nieobciążony estymator wariancji σ^2 w modelu A jest mniejszy od nieobciążonego estymatora wariancji w modelu B, albo, że nieobciążony estymator wariancji σ^2 w modelu B jest mniejszy od nieobciążonego estymatora wariancji w modelu A.

SOL Okazało się, że estymator wariancji σ^2 metodą największej wiarygodności w modelu A jest mniejszy od estymatora w modelu B.

- Okazało się, że $RSS = \|Y - \hat{Y}\|^2$ w modelu A jest większy od RSS w modelu B.
- Może okazać się, że wartość oczekiwana błędu predykcji $\mathbb{E}[\|Y - \hat{Y}\|^2]$ w modelu A była mniejsza niż w modelu B, albo, że wartość oczekiwana błędu predykcji w modelu B była mniejsza niż w modelu A.

Zadanie 5 [Autor: BM, punkty: 2, gr 2, czas: 5min, Sprawdzający: ES, zadanie OK] Do przewidywania pewnej wielkości Y został zbudowany model liniowy (Model A) używający macierzy planu X. Następnie znaleziono dodatkowe cechy objaśniające i rozszerzono macierz X o dodatkowe kolumny oraz na nowej macierzy planu zbudowano drugi model liniowy (Model B). Przyjmując, że w modelu liniowym zależność jest postaci

$$Y = X\beta + \varepsilon,$$

gdzie $\mathbb{E}[\varepsilon] = 0$ oraz, że $\mathrm{Var}[\varepsilon] = \sigma^2 I_d$, gdzie I_d to macierz identycznościowa, wskaż zdanie **nieprawdziwe**.

SOL Wiadomo, że zawsze nieobciążony estymator wariancji σ^2 w modelu B jest mniejszy od nieobciążonego estymatora wariancji w modelu A.

- Okazało się, że estymator wariancji σ^2 metodą największej wiarygodności w modelu B jest mniejszy od estymatora w modelu A.
- Okazało się, że $RSS = \|Y - \hat{Y}\|^2$ w modelu A jest większy od RSS w modelu B.
- Może okazać się, że wartość oczekiwana błędu predykcji $\mathbb{E}[\|Y - \hat{Y}\|^2]$ w modelu A była mniejsza niż w modelu B, albo, że wartość oczekiwana błędu predykcji w modelu B była mniejsza niż w modelu A.

Zadanie 6 [**Autor: DCK, punkty: 2, gr 1**] Firma marketingowa opracowuje kampanię marketingową dla producenta czekolady. Potencjalnym klientom w popularnym serwisie internetowym ma wyświetlać się reklama konkretnego typu czekolady, który z wysokim prawdopodobieństwem może ich zainteresować. Dysponując bazą danych o charakterystykach konsumentów i wybieranych przez nich czekoladach, firma buduje klasyfikator w oparciu o metodę K najbliższych sąsiadów. Tabela poniżej zawiera wyznaczone odległości między punktem odpowiadającym potencjalnemu klientowi a punktem odpowiadającym danej obserwacji trenującej (identyfikowanej id). Na podstawie jedynie informacji z tabeli, reklama której czekolady powinna zostać przedstawiona potencjalnemu klientowi i na podstawie których obserwacji? Przyjmij $K = 3$.

id	typ	odległość
1	mleczna	0.01
2	gorzka	0.2
3	deserowa	3.0
4	mleczna	0.5
5	deserowa	9.0
6	mleczna	3.0
7	gorzka	0.1
8	mleczna	0.05
9	deserowa	1.0
10	mleczna	4.0

SOL mleczna, obserwacje o id: 1, 7, 8

- gorzka, obserwacje o id: 2, 7, 8
- deserowa, obserwacje o id: 1, 3, 5
- Żadne z powyższych

Zadanie 6 [**Autor: DCK, punkty: 2, gr 2**] Firma marketingowa opracowuje kampanię marketingową dla producenta czekolady. Potencjalnym klientom w popularnym serwisie internetowym ma wyświetlać się reklama konkretnego typu czekolady, który z wysokim prawdopodobieństwem może ich zainteresować. Dysponując bazą danych o charakterystykach konsumentów i wybieranych przez nich czekoladach, firma buduje klasyfikator w oparciu o metodę K najbliższych sąsiadów. Tabela poniżej zawiera wyznaczone odległości między punktem odpowiadającym potencjalnemu klientowi a punktem odpowiadającym danej obserwacji trenującej (identyfikowanej id). Na podstawie jedynie informacji z tabeli, reklama której czekolady powinna zostać przedstawiona potencjalnemu klientowi i na podstawie których obserwacji? Przyjmij $K = 3$.

id	typ	odległość
1	mleczna	1.0
2	gorzka	0.2
3	deserowa	3.0
4	mleczna	0.05
5	deserowa	9.0
6	mleczna	0.01
7	gorzka	0.1
8	mleczna	0.05
9	deserowa	1.0
10	mleczna	4.0

- mleczna, obserwacje o id: 1, 7, 8
- gorzka, obserwacje o id: 2, 7, 8
- deserowa, obserwacje o id: 1, 3, 5

SOL Żadne z powyższych